KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 19.9.2007
COM(2007) 532 konč.

2007/0199 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Uredbe (ES) št. 1775/2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina

(predložila Komisija)

{SEC(2007) 1179}
{SEC(2007) 1180}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

Električna energija in plin sta v osrčju blaginje Evrope. Brez konkurenčnega in učinkovitega evropskega trga z električno energijo in plinom bodo evropski državljani za eno od svojih temeljnih dnevnih potreb plačevali preveč. Trg z električno energijo in plinom je bistvenega pomena tudi za konkurenčnost Evrope, saj je energija pomemben vir za evropsko industrijo.

Poleg tega je konkurenčen in učinkovit trg z električno energijo in plinom predpogoj za spoprijemanje s podnebnimi spremembami. Le ob delujočem trgu je mogoče razviti učinkovit mehanizem trgovanja z emisijami in industrijo na temelju obnovljivih virov energije, ki bosta izpolnjevala ambiciozni cilj, ki ga je sprejel Evropski svet, da se zagotovi, da bo do leta 2020 vsaj 20 % energije v EU pridobljenih iz obnovljivih virov energije.

Nazadnje je konkurenčen trg EU z električno energijo in plinom ključnega pomena, da se zagotovi zanesljivost oskrbe z energijo v Evropi, saj lahko le vseevropski in konkurenčen trg zagotavlja ustrezne naložbene spodbude in nudi pravičen dostop do omrežja za vse potencialne investitorje ter zagotavlja dejanske in učinkovite spodbude za upravljavce omrežij in proizvajalce, da bodo vlagali milijarde eurov, ki bodo potrebne v EU v naslednjih dveh desetletjih.

Liberalizacija trga z električno energijo in plinom se je pričela pred okrog desetimi leti. V teh desetih letih je imelo veliko evropskih državljanov koristi zaradi večje izbire in večje konkurence z boljšimi storitvami in večjo zanesljivostjo. Vendar je iz ocene Komisije in evropskih energetskih regulatorjev razvidno, da je proces razvoja resnično konkurenčnih trgov vse prej kot dokončan. V praksi veliko preveč državljanov in podjetij v EU še vedno ne more zares izbirati med več dobavitelji. Razdrobljenost trga ob nacionalnih mejah, visoka stopnja vertikalne integracije in velika koncentracija trga so glavni krivci za pomanjkljivosti resničnega notranjega trga.

Od začetka veljavnosti obstoječih direktiv za električno energijo in plin v juliju 2003 Komisija stalno spremlja njihovo izvajanje in učinke na trg, redno pa je tudi v stiku z vsemi zadevnimi zainteresiranimi stranmi. Zlasti vsako leto objavi poročilo o primerjalni analizi o vzpostavljanju notranjega trga z električno energijo in plinom. Organizirala je Firenški regulativni forum za električno energijo in Madridski regulativni forum za plin, ki redno združujeta ministre, nacionalne regulativne organe, Komisijo, upravljavce prenosnih omrežij, dobavitelje, trgovce, potrošnike, sindikate, odjemalce in izmenjave energije.

Konec leta 2005 je Evropski svet v Hamptonu pozval k resnični evropski energetski politiki. Kot odgovor na ta poziv je Komisija 8. marca 2006 objavila zeleno knjigo o razvoju skupne usklajene evropske energetske politike. Rezultat javnega posvetovanja je bilo 1 680 odgovorov. Že leta 2005 je Komisija pričela raziskavo glede konkurence na trgu s plinom in električno energijo. Raziskava na področju energetike je bila odgovor na zaskrbljenost odjemalcev in novih udeležencev v sektorju glede razvoja veleprodajnega trga s plinom in električno energijo ter omejene izbire, ki je na voljo odjemalcem. Končno poročilo o raziskavi je Komisija sprejela skupaj z obsežnim paketom ukrepov kot predlog za novo energetsko politiko Evrope 10. januarja 2007.

Komisija je v svojem Sporočilu z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Energetska politika za Evropo“[1] poudarila pomen vzpostavitve notranjega trga z električno energijo in zemeljskim plinom. Podprt je bil z obsežnim poročilom o notranjem trgu, končnimi izsledki raziskave o konkurenci v sektorju in poglobljenim pregledom stanja nacionalnih trgov z električno energijo in plinom. Hkrati je Komisija izvedla oceno učinka, da bi ocenila možnosti politike v povezavi z vzpostavitvijo notranjega trga s plinom in električno energijo. Ocena učinka je vključevala posvetovanje z zainteresiranimi stranmi. Organizacije iz 19 držav so izpolnile 339 vprašalnikov. Poleg tega so 73 vprašalnikov prejele organizacije, ki niso povezane z določeno državo. Opravljeni so bili pogovori s 56 zainteresiranimi stranmi, v glavnem družbami, na katere bi lahko vplivalo ločevanje njihovih sredstev ali strožje zahteve glede preglednosti.

Evropski svet je na zasedanju spomladi 2007 Komisijo pozval, da predlaga nadaljnje ukrepe, kot so:

- učinkovito ločevanje dejavnosti dobave in proizvodnje od delovanja omrežja;
- nadaljnja uskladitev pristojnosti in večja neodvisnost nacionalnih energetskih regulatorjev;
- vzpostavitev neodvisnega mehanizma za sodelovanje med nacionalnimi regulatorji;
- vzpostavitev mehanizma, s pomočjo katerega bodo upravljavci prenosnih omrežij izboljšali usklajevanje upravljanja omrežij, varnost mreže, čezmejno trgovino in delovanje mreže; ter
- večja preglednost delovanja energetskega trga.

Evropski svet je tudi poudaril potrebo po izboljšanju zanesljivosti oskrbe v duhu solidarnosti med državami članicami.

Evropski parlament je v svoji resoluciji o možnostih za notranji trg s plinom in električno energijo, sprejeti 10. julija 2007, izrazil močno politično podporo skupni energetski politiki, ob upoštevanju, da je „ločevanje lastništva prenosnih omrežij najučinkovitejše orodje, ki na nediskriminatoren način spodbuja naložbe v infrastrukturo, pošten dostop do omrežja za nove udeležence in preglednost na trgu.“ Vendar je poudaril, da so potrebni tudi drugi ukrepi in da bi bilo zaradi razlik med trgom z električno energijo in trgom s plinom morda potrebno različno izvajanje. Parlament je poleg tega pozval h „krepitvi sodelovanja med nacionalnimi regulatorji na ravni EU, preko subjekta EU, kot načina za spodbujanje bolj evropskega pristopa k ureditvi čezmejnih vprašanj“.

Svet evropskih regulatorjev (CEER) je pozdravil Sporočilo Komisije z 10. januarja in močno podprl poziv za novo zakonodajo EU, da se projekt enotnega trga z energijo spet usmeri na pravo pot. Dne 6. junija 2007 so evropski energetski regulatorji objavili paket šestih dokumentov, v katerih so zavzeli stališče glede glavnih vprašanj iz nove zakonodaje na področju energetike. Podprli so zlasti predloge Komisije za večji neodvisni regulativni pregled na nacionalni ravni in na ravni EU ter za učinkovito ločevanje prenosnih omrežij.

[1] COM(2007) 1.

Regulatorji so jasno priporočili, naj si zakonodaja EU načeloma prizadeva za ločevanje prenosa, tako pri električni energiji kot tudi pri plinu.

Ti elementi so se v polni meri upoštevali pri pripravi sedanjih predlogov, ki so povzeti spodaj.

1. UČINKOVITO LOČEVANJE DEJAVNOSTI DOBAVE IN PROIZVODNJE OD DELOVANJA OMREŽJA

1.1. Obstoječe določbe ločevanja niso dovolj za zagotovitev dobro delujočega trga

Obstoječa zakonodaja zahteva, da je delovanje omrežja pravno in funkcionalno ločeno od dejavnosti dobave in pridobivanja ali proizvodnje. Države članice so to zahtevo upoštevale tako, da so uporabile različne organizacijske strukture. Številne države članice so ustanovile povsem ločeno podjetje za delovanje omrežja, druge pa so ustanovile pravni subjekt znotraj integriranega podjetja. Zahteve po pravnem in funkcionalnem ločevanju so v številnih državah članicah pozitivno prispevale k nastanku konkurenčnega trga z električno energijo in s plinom.

Vendar so izkušnje pokazale, da se v primeru, ko je upravljavec prenosnega omrežja pravni subjekt znotraj integriranega podjetja, pojavljajo tri vrste težav.

Prvič, upravljavec prenosnega omrežja lahko z njim povezana podjetja obravnava ugodnejše od konkurenčnih tretjih strani. Dejansko lahko integrirana podjetja uporabijo omrežna sredstva, da otežijo vstop konkurenčnim podjetjem. Osnovni razlog je, da pravno in funkcionalno ločevanje ne rešuje temeljnega navzkrižja interesov znotraj integriranih podjetij, pri čemer je v interesu dobave in proizvodnje v čim večji meri povečati prodajo in tržni delež, medtem ko mora upravljavec omrežja konkurentom omogočiti nediskriminatoren dostop. To notranje navzkrižje interesov je skoraj nemogoče nadzorovati z normativnimi sredstvi, saj je neodvisnost upravljavcev prenosnega omrežja znotraj integriranega podjetja nemogoče spremljati brez pretirano obremenjujoče in vsiljive zakonske ureditve.

Drugič, v okviru sedanjih pravil ločevanja ni mogoče zagotoviti nediskriminatornega dostopa do informacij, saj upravljavcem prenosnega omrežja ni mogoče učinkovito preprečiti izdajanja tržno občutljivih informacij proizvodnemu ali dobavnemu delu integriranega podjetja.

Tretjič, spodbude za naložbe znotraj integriranega podjetja so izkrivljene. Vertikalno integrirani upravljavci omrežij nimajo nobenih spodbud za razvoj omrežja v splošnem interesu trga, kar bi olajšalo vstop novih podjetij na ravni proizvodnje ali dobave. V nasprotju s tem imajo notranji interes, da se nove naložbe omejijo, če bi koristile njihovim tekmecem in povečale konkurenco na njihovem „domačem trgu“. Namesto tega na odločitve vertikalno integriranih podjetij o naložbah vplivajo potrebe pridruženih dobaviteljev. Takšna podjetja se zdijo še posebej nenaklonjena temu, da bi povečala medsebojno povezanost ali zmogljivost uvoza plina in tako povečala konkurenco na domačem trgu uveljavljenega podjetja, kar je v škodo notranjemu trgu.

Da povzamemo: podjetje, ki ostaja vertikalno integrirano, ima vgrajene spodbude za nezadostne naložbe v nova omrežja (iz strahu, da bi take naložbe tekmecem omogočile razcvet na „njegovem“ domačem trgu) in po možnosti za nepristransko obravnavo svojih prodajnih družb v povezavi z dostopom do omrežja. To škoduje konkurenčnosti EU in

zanesljivosti oskrbe ter negativno vpliva na doseganje njenih ciljev v povezavi s podnebnimi spremembami in okoljem.

Iz podatkov o naložbah v zadnjih letih je razvidno, da so na primer vertikalno integrirana podjetja iz prejetih dajatev za čezmejno prezasedenost v nove povezovalne daljnovode vlagala veliko manj kot v popolnoma ločene. Učinkovito ločevanje preprečuje izkrivljanje spodbud za naložbe, ki je značilno za vertikalno integrirane upravljavce prenosnih omrežij. Na ta način spodbuja zanesljivost oskrbe. Komisija opaža, da učinkovito ločevanje upravljavcev prenosnih omrežij spodbuja njihove naložbene dejavnosti. Zadevne države članice so pozneje pritegnile nove vlagatelje v infrastrukturo, ki na primer gradijo terminale za utekočinjeni zemeljski plin (UZP).

Poleg tega cene električne energije na različnih trgih v zadnjih letih kažejo na koristi ločevanja; v zadnjih desetih letih so vertikalno integrirana podjetja bolj povišala cene in jih ohranjala višje kot pa popolnoma ločena.

1.2. Zato je očitno potrebno bolj učinkovito ločevanje upravljavcev prenosnih omrežij

Konkretni predlog v zvezi s tem jasno kaže, da je za Komisijo najprimernejša možnost še vedno ločevanje lastništva. V praksi to pomeni, da države članice zagotovijo, da oseba ali osebe, ki imajo kakršen koli delež ali uveljavljajo kakršno koli pravico nad upravljavcem prenosnega omrežja ali prenosnim omrežjem niso hkrati upravičene do izvajanja nadzora nad podjetjem za dobavo. Ta določba se uporablja tudi v obratni smeri, in sicer nadzor nad upravljavcem prenosnega omrežja izključuje možnost imetja kakršnega koli deleža ali uveljavljanja kakršne koli pravice nad podjetjem za dobavo.

Ta možnost dovoljuje položaj, ko ima isti subjekt, na primer pokojninski sklad, neobvladujoč manjšinski delež tako v podjetju upravljavca prenosnega omrežja kakor tudi v podjetju za dobavo. Vendar takšni manjšinski delničarji ne morejo imeti pravic do blokiranja odločitev v obeh podjetjih ali imenovati članov njihovih odborov, prav tako pa nobena oseba ne more biti član odborov v obeh podjetjih. Ta možnost, ki jasno ločuje lastništvo med upravljavci prenosnih omrežij in podjetji za dobavo, je najučinkovitejši in najstabilnejši način, da se doseže učinkovito ločevanje prenosnih omrežij in tako razreši notranje navzkrižje interesov.

Za izvajanje te možnosti lahko države članice izberejo naslednjo ureditev, ki lahko pripomore k popolnemu ohranjanju interesov delničarjev vertikalno integriranih podjetij. Delnice vertikalno integriranih podjetij se lahko na eni strani razdelijo na delnice podjetja, ki ima v lasti prenosno omrežje, in na drugi strani na delnice podjetja za dobavo. Pozneje se te lahko delnice pripišejo delničarjem predhodnega vertikalno integriranega podjetja.

Medtem, ko je za Komisijo ločevanje lastništva še vedno najprimernejša možnost, pa za države, ki se zanjo ne bodo odločile, zagotavlja alternativno možnost. Ta možnost pa mora zagotavljati ista jamstva v zvezi z neodvisnostjo delovanja zadevnega omrežja in isto raven spodbud omrežju za naložbe v novo infrastrukturo, ki bodo v korist tekmecem. Ta možnost, ki je odstopanje od osnovnega pristopa ločevanja, predvideva imenovanje „neodvisnega upravljavca omrežja“. Vertikalno integriranim podjetjem omogoča, da ohranijo lastništvo nad svojimi omrežnimi sredstvi, vendar zahteva, da omrežje samo upravlja neodvisni upravljavec omrežja – podjetje ali subjekt, ki je popolnoma ločen od vertikalno integriranega podjetja – ki opravlja vse dejavnosti upravljavca omrežja. Da se zagotovi, da upravljavec ostane

popolnoma neodvisen od vertikalno integriranega podjetja in da tako tudi ravna, sta poleg tega potrebna zakonska ureditev in reden nadzor.

V nekaterih primerih bo treba vertikalno integrirana podjetja mogoče prisiliti, da prodajo nekatera od svojih sredstev, zlasti svoja prenosna omrežja, ali da upravljanje teh sredstev prenesejo na tretjo stran, da bi izpolnjevala predlagane zahteve za učinkovito ločevanje. Vendar se zdi, da ni alternative predlaganim možnostim, če naj zagotovimo popolno neodvisnost upravljavcev prenosnih omrežij.

Ti dve možnosti se na enak način uporabljata v sektorju električne energije in v sektorju plina. Čeprav Komisija priznava, de je napredek k ločevanju lastništva na splošno v EU sedaj bolj opazen v sektorju električne energije, pa nima prepričljivega argumenta za različno obravnavo obeh sektorjev. V obeh sektorjih je mogoče zaznati zlasti temeljno navzkrižje interesov med dejavnostmi proizvodnje in dobave na eni strani ter delovanjem in razvojem omrežja na drugi strani. Poleg tega za sklepanje dolgoročnih sporazumov o dobavi z vertikalnimi proizvajalci plina ni ključnega pomena lastništvo nad omrežjem, temveč obstoj močne skupine potrošnikov. Zato EU nedvomno ostaja zelo privlačen trg dobave plina, ne glede na lastniško strukturo nakupnih podjetij, ki bodo, ko bodo učinkovito ločena, lahko enakovredno konkurirala na področju plina. Komisija poleg tega priznava, da prenos plina v nasprotju z električno energijo vključuje fizično gibanje molekul plina po plinovodu. Upravljavci prenosnega omrežja imajo zato večji nadzor pri določanju smeri pretoka in uporabi zmogljivosti v omrežju. To pomeni, da je učinkovito ločevanje pri omrežjih za plin vsaj tako pomembno kot pri omrežjih za električno energijo.

Da bi spodbudili naložbe v nove energetske infrastrukture s strani podjetij za dobavo in proizvodnjo, ta predlog vključuje možnost začasnega odstopanja od pravil za ločevanje lastništva pri izgradnji nove infrastrukture. To izvzetje se bo uporabljalo na podlagi posameznih primerov, pri čemer se bodo upoštevali ekonomika nove naložbe, cilji notranjega trga ter cilj zanesljivosti oskrbe.

V skladu s členom 295 ES se predlog nanaša enako na podjetja v javni in v zasebni lasti. To pomeni, da ne glede na javno ali zasebno naravo podjetja, nobena oseba ali skupina oseb ne sme sama ali skupaj z drugimi vplivati na sestavo, glasovanje ali sprejemanje odločitev v odborih upravljavcev prenosnega omrežja in podjetjih za dobavo ali proizvodnjo. To zagotavlja, da se, kadar so dejavnosti dobave ali proizvodnje v javni lasti, še vedno zagotavlja neodvisnost upravljavca prenosnega omrežja v javni lasti. Vendar ti predlogi ne zahtevajo, da morajo podjetja v državni lasti svoje omrežje prodati podjetju v zasebni lasti. Da izpolni to zahtevo lahko na primer vsak javni subjekt ali država prenese pravice (ki zagotavljajo „vpliv“) na drugo pravno osebo v javni ali zasebni lasti. Pri tem je pomembno, da mora v vseh primerih ločevanja zadevna država članica dokazati, da so v praksi rezultati dejansko učinkoviti in da podjetja delujejo popolnoma neodvisno eno od drugega, tako da so zagotovljeni resnično enaki pogoji v vsej EU.

Za države članice, ki nimajo prenosnega omrežja za plin ali električno energijo, pač pa samo distribucijsko omrežje, se določbe glede ločevanja lastništva ne uporabljajo.

1.3. Vidiki tretjih držav

Ta predlog zahteva učinkovito ločevanje upravljavcev prenosnega omrežja ter dejavnosti dobave in proizvodnje ne samo na nacionalni ravni, ampak tudi po celotni EU. Pomeni zlasti, da nobeno podjetje za dobavo ali proizvodnjo, ki deluje kjer koli v EU, ne more imeti v lasti

ali upravljati prenosnega omrežja v nobeni državi članici EU. To velja tako za podjetja v EU, kakor tudi za podjetja, ki niso iz EU.

Paket vsebuje zaščitne ukrepe, da se zagotovi, da podjetja iz tretjih držav, ki hočejo pridobiti velik delež ali celo nadzor nad omrežjem EU, dejansko in nedvoumno izpolnjujejo iste zahteve glede ločevanja kot podjetja iz EU. Komisija lahko intervenira, če kupec ne more dokazati neposredne in posredne neodvisnosti od dejavnosti dobave in proizvodnje.

Poleg tega so dobro delujoči trgi in omrežja bistvenega pomena za konkurenčnost gospodarstva in blaginjo državljanov. Cilj tega predloga je spodbujati konkurenco na evropskih trgih z energijo in pravilno delovanje teh trgov. Zato je ključnega pomena – brez poseganja v mednarodne obveznosti Skupnosti – da se zagotovi, da vsi gospodarski subjekti, ki delujejo na evropskih trgih z energijo, spoštujejo načelo tržnega vlagatelja. Zato Komisija predlaga določbo, po kateri posamezniki iz tretjih držav in tretje države ne bi mogle pridobiti nadzora nad prenosnim omrežjem Skupnosti ali upravljavcem prenosnega omrežja, razen če je to dovoljeno s sporazumom med EU in zadevno tretjo državo. Cilj je, da se zagotovi, da podjetja iz tretjih držav spoštujejo ista pravila, kot veljajo za podjetja s sedežem v EU po črki zakona in v duhu, ne pa diskriminacija proti njim. Komisija bo tudi opravila hiter in poglobljen pregled širših vidikov zunanje energetske politike EU in javno objavila izsledke.

Da zaključimo s pomembnim vprašanjem glede ločevanja: ti predlogi za učinkovito ločevanje so nujen in odločilen korak k doseganju integracije trga v celotni EU. V končni fazi lahko pripelje do pojava nadnacionalnih upravljavcev prenosnih sistemov, saj upravljavce ne bo več oviralo vzajemno nezaupanje. Hkrati pa bi bila v primeru, da se nadnacionalni upravljavci prenosnih omrežij vzpostavijo, ne da bi zagotovili njihovo popolno neodvisnost, konkurenca med povezanimi podjetji za dobavo in proizvodnjo verjetno oslabljena zaradi nevarnosti tajnih dogovorov. Ob odsotnosti učinkovitega ločevanja bi lahko tako sodelovanje oviralo konkurenco. Ti predlogi vključujejo zlasti številne dodatne ukrepe za spodbujanje integracije trgov EU, povezane predvsem z boljšim sodelovanjem upravljavcev prenosnega omrežja.

2. VEČJA POOBLASTILA IN NEODVISNOST NACIONALNIH REGULATORJEV

2.1. Močni nacionalni regulatorji za nadzor nad delovanjem trga z električno energijo in plinom

Obstoječe direktive za električno energijo in plin od držav članic zahtevajo, da vzpostavijo regulativne organe. V številnih državah članicah so regulativni organi dobro uveljavljeni organi s pomembnimi pooblastili in sredstvi, kar jim omogoča zagotavljanje ustrezne ureditve trga. V drugih državah so bili regulativni organi vzpostavljeni šele v zadnjem času, njihova pooblastila pa so manjša in razpršena na več teles. Obsežen pregled držav, ki ga je opravila Komisija, je odkril to pomanjkanje heterogenosti in v številnih primerih šibkost regulativnih organov.

Izkušnje držav članic, katerih trgi so odprti več let, in drugih storitvenih sektorjev, ki so odprti za konkurenco, jasno kažejo, da so za pravilno delovanje trga potrebni močni regulatorji, zlasti kar zadeva uporabo omrežnih infrastruktur.

Zato je cilj tega predloga povečanje pooblastil regulativnih organov. Najprej jim je treba dati jasna pooblastila za sodelovanje na evropski ravni, v tesnem sodelovanju z Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev in Komisijo, da se zagotovita konkurenčen, zanesljiv in

trajno okolju ustrezen notranji trg z električno energijo in plinom v Evropski uniji ter učinkovito odprtje trga za vse porabnike in dobavitelje.

Nato se predlaga povečanje njihovih pooblastil na področju ureditve trga, zlasti na naslednjih področjih:

– spremljanje skladnosti upravljavcev prenosnega omrežja in upravljavcev distribucijskega omrežja s pravili za dostop tretjih strani, obveznostmi ločevanja, izravnalnimi mehanizmi ter upravljanjem prezasedenosti in medsebojnega povezovanja;

– preverjanje naložbenih načrtov upravljavcev prenosnega omrežja in zagotavljanje ocene naložbenih načrtov upravljavcev prenosnega omrežja v letnem poročilu glede skladnosti z vseevropskim 10-letnim načrtom za razvoj omrežja; spremljanje varnosti in zanesljivosti omrežja ter pregledovanje pravil glede varnosti in zanesljivosti omrežja;

– spremljanje obveznosti glede preglednosti;

– spremljanje stopnje odprtosti in konkurenčnosti trga ter spodbujanje učinkovite konkurence v sodelovanju z organi, pristojnimi za konkurenco; in

– zagotavljanje učinkovitosti ukrepov za varstvo potrošnikov.

Električna energija in plin se bistveno razlikujeta od drugega blaga, s katerim se trguje, saj gre tukaj za proizvode, ki temeljijo na omrežju, njihovo skladiščenje pa je nemogoče ali drago. Zaradi tega so možne tržne zlorabe, zato je treba povečati regulativni nadzor nad podjetji, ki delujejo na trgu električne energije in plina. Regulatorji morajo zato imeti dostop do podatkov o operativnih odločitvah podjetij. Predlaga se, da bi se od podjetij zahtevalo, da pet let hranijo podatke o svojih operativnih odločitvah in jih dajo na razpolago nacionalnim regulativnim organom, pa tudi organom, pristojnim za konkurenco, in Komisiji, tako da bodo lahko ti organi učinkovito preverjali obtožbe o tržnih zlorabah. To bo omejilo tržne zlorabe, povečalo zaupanje v trg ter tako spodbujalo trgovino in konkurenco.

Nekatere vrste trgovcev (npr. banke) že imajo take obveznosti v skladu z Direktivo o trgih finančnih instrumentov in bi tako imeli dvojne obveznosti. Zahteve glede vodenja evidenc zato ne smejo posegati v obstoječo zakonodajo Skupnosti o finančnih trgih in morajo biti skladne z njo. Regulatorji trga z energijo in finančnih trgov morajo sodelovati, da drug drugemu omogočijo pregled nad zadevnimi trgi. Preden Komisija sprejme nadaljnje smernice za vodenje evidence, se Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev in Odbor evropskih zakonodajalcev za vrednostne papirje (CESR) povabita, da skupaj sodelujeta in svetujeta Komisiji o vsebini teh smernic.

Da bi lahko opravljali svoje dolžnosti, so regulativni organi pooblaščeni za raziskovanje, zahtevanje vseh potrebnih informacij in nalaganje odvračilnih sankcij. Od njih se tudi zahteva, da pri izvajanju svoje regulativne vloge v polni meri upoštevajo cilje v zvezi z energetsko učinkovitostjo.

2.2. Dokazana neodvisnost regulatorjev zagotavlja zaupanje v trg

Neodvisnost regulativnih organov je ključno načelo dobrega upravljanja in temeljni pogoj za zaupanje v trg. Obstoječa zakonodaja zahteva, da morajo biti regulativni organi popolnoma neodvisni od interesov industrije plina in električne energije. Vendar ne določa, kako je treba

to neodvisnost dejansko zagotoviti, in ne jamči neodvisnosti od kratkoročnih političnih interesov.

Kot sta poudarila Evropski svet v sklepih s svojega zasedanja spomladi 2007 in Evropski parlament, je krepitev neodvisnosti nacionalnih energetskih regulatorjev zato prednostna naloga.

Predlaga se, da je regulativni organ pravno ločen in funkcijsko neodvisen od vseh drugih javnih ali zasebnih subjektov ter da njegovo osebje in vsi člani organov odločanja delujejo neodvisno od kakršnih koli interesov na trgu ter ne zahtevajo ali sprejemajo navodil od katere koli vlade ali drugega javnega ali zasebnega subjekta. V ta namen se predlaga, da imajo regulativni organi status pravne osebe, proračunsko neodvisnost, ustrezne človeške in finančne vire ter ločeno upravno strukturo.

3. NEODVISNI MEHANIZEM ZA SODELOVANJE IN ODLOČANJE NACIONALNIH REGULATORJEV: AGENCIJA ZA SODELOVANJE ENERGETSKIH REGULATORJEV

3.1. Pozitivne izkušnje ERGEG se morajo prenesti v formalno strukturo sodelovanja

Čeprav je notranji trg z energijo precej razvit, je pri čezmejnih vprašanjih še vedno vrzel. Za obravnavo tega problema je Komisija sprožila samourejevalne forume, kot sta Firenški (električna energija) in Madridski (plin) forum. Ti forumi združujejo zainteresirane strani, da bi okrepili sodelovanje.

Poleg tega je Komisija leta 2003 s Sklepom Komisije za pospešitev posvetovanja, usklajevanja in sodelovanja med nacionalnimi regulativnimi organi držav članic ter med temi organi in Komisijo ter z namenom okrepitve notranjega trga z električno energijo in zemeljskim plinom ustanovila neodvisno svetovalno skupino za električno energijo in plin „Skupino evropskih regulatorjev za električno energijo in plin (ERGEG)“. ERGEG sestavljajo predstavniki nacionalnih regulativnih organov.

Dejavnosti ERGEG so v zadnjih letih z izdajanjem nezavezujočih smernic ter predložitvijo priporočil in mnenj Komisiji zelo pozitivno prispevale k dokončnemu oblikovanju notranjega trga za plin in električno energijo. Kljub temu vzpostavitev samoregulativnih forumov in ERGEG-a ni zares prispevala k razvoju skupnih standardov in pristopov, ki so potrebni za čezmejno trgovanje in razvoj prvih regionalnih trgov ter v končni fazi evropski energetski trg.

Sčasoma je energetski sektor postal bolj kompleksen in podroben, v večji meri pa tudi vključuje različne finančne interese. Sedanji pristop znotraj ERGEG-a, ki v praksi ponavadi zahteva soglasje 27 regulatorjev in več kot 30 upravljavcev prenosnih sistemov, nima zadostnih rezultatov. Privedel je do nekaj nezavezujočih kodeksov in prizadevanj za dogovor o skupnih pristopih s pomočjo „postopne konvergence“, ne pa tudi do dejanskih odločitev v zvezi s težavnimi vprašanji, ki jih je treba zdaj sprejeti.

Trenutno se tehnična pravila za delovanje, ki se jih morajo držati elektroenergetska podjetja, „mrežni kodeksi“, od države do države zelo razlikujejo, pogosto pa celo v isti državi. Za integracijo energetskih trgov v EU bi jih bilo treba približati in uskladiti.

Komisija je ocenila različne možnosti za organizacijo zahtevanih nalog, vključno s tem, ali bi lahko te naloge opravljala sama. Uskladitev teh vprašanj in napredek pri novi infrastrukturi

praviloma ne spadata na področje dejavnosti Komisije. Komisija take dejavnosti dejansko še ni opravljala. Zahteva sodelovanje na področju strokovnega znanja 27 nacionalnih regulativnih agencij; te agencije so tiste, ki se morajo sporazumeti o spremembi svojih nacionalnih mrežnih kodeksov. V praksi lahko samo telo, ki izhaja iz nacionalnih regulatorjev, zbere vse potrebne vire nacionalnih regulatorjev, ki so potrebni za uspešno reševanje teh vprašanj. Agencija se lahko preko svojega regulativnega odbora, ki ga sestavljajo nacionalne regulativne agencije, obrne na te agencije. Komisija ni v takem položaju.

Komisija je zaključila, da bi zahtevane naloge lahko najbolje izvajal ločen subjekt, ki je neodvisen od Komisije in je izven nje. Evropski svet spomladi 2007 in nedavne resolucije Evropskega parlamenta so podprli ta sklep[2].

Zato se je preučila možnost vzpostavitve močnejšega omrežja nacionalnih energetskih regulatorjev. Model za to predstavlja omrežje organov, pristojnih za konkurenco, ki je bilo vzpostavljeno leta 2004 z Uredbo Sveta (ES) št. 1/2003. Kljub temu bi bilo za to treba Komisiji podeliti avtonomne pristojnosti v energetskem sektorju (trenutno ima take pristojnosti samo na področju pravil glede konkurence). Pristojnosti nacionalnih regulativnih agencij bi bilo treba v vsakem primeru povečati in uskladiti.

Poleg tega bi bilo mogoče uporabiti model Evropskega sistema centralnih bank, vendar nima pravne podlage v Pogodbi. Tak model bi zahteval spremembo Pogodbe.

Komisija zato zaključuje, da če je treba ustanoviti neodvisno telo, ki bo Komisiji dajalo predloge v zvezi z odločitvami, ki vključujejo pomembne odločitve in zahtevajo posamezne regulativne odločitve, ki so zavezujoče za tretje strani, v zvezi s podrobnimi tehničnimi vprašanji, ki se prenesejo na njih, je edina rešitev ustanovitev Agencije.

Glavne predlagane naloge bi na evropski ravni dopolnjevale regulativne naloge, ki jih opravljajo nacionalni regulatorji. Struktura mora zagotoviti okvir za sodelovanje nacionalnih regulatorjev, regulativni pregled sodelovanja med upravljavci prenosnih omrežij in prostor za sprejemanje posameznih odločitev v zvezi z infrastrukturo na ozemlju več držav članic. Ta analiza odraža načela, ki jih je opredelila Komisija v osnutku Medinstitucionalnega sporazuma o skupnem okviru za evropske regulativne agencije[3], zlasti kar zadeva možnost sprejemanja posameznih odločitev, ki so pravno zavezujoče za tretje osebe.

Naslednji predlog temelji tudi na mnenju „ERGEG+“, navedenem v Sporočilu Komisije z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Energetska politika za Evropo“[4].

---

[2] Evropski svet se v svojih sklepih strinja z ustanovitvijo neodvisnega mehanizma za sodelovanje nacionalnih regulatorjev in njihovo sprejemanje odločitev o pomembnih čezmejnih vprašanjih, sprejeto poročilo Vidala Quadrasa pa navaja, da Evropski parlament „pozdravlja predlog Komisije za pospeševanje sodelovanja med nacionalnimi regulatorji na ravni EU preko subjekta EU kot načina za spodbujanje bolj evropskega pristopa k ureditvi čezmejnih vprašanj; poudarja, da bi morala Komisija igrati odločilno vlogo, ne da bi pri tem spodkopavala neodvisnost regulatorjev; verjame, da bi morale odločitve regulatorjev temeljiti na specifično opredeljenih tehničnih vprašanjih in vprašanjih v zvezi s trgovanjem ter na obveščenosti ob upoštevanju, kjer je potrebno, pogledov upravljavcev prenosnih omrežij in drugih zadevnih zainteresiranih strani, biti pa bi morale tudi pravno zavezujoče;“.

[3] COM(2005) 59.

[4] UL C […], […], str. […].

3.2. Glavne naloge predlagane Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev

Agencija bi na evropski ravni dopolnjevala regulativne naloge, ki jih na nacionalni ravni izvajajo regulativni organi. To bi obsegalo:

– *Zagotavljanje okvira za sodelovanje nacionalnih regulatorjev:* predlaga se izboljšanje obravnavanja čezmejnih situacij. Agencija bo določila postopke za sodelovanje med nacionalnimi regulatorji, zlasti kar zadeva izmenjavo podatkov in razdelitev pristojnosti, če je vpletenih več držav. Poleg tega bo ta okvir spodbujal tudi regionalno sodelovanje med nacionalnimi regulatorji.

– *Regulativni nadzor nad sodelovanjem med upravljavci prenosnega omrežja:* Agencija bo odgovorna za spremljanje in pregled dejavnosti evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za električno energijo in dejavnosti evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin. Sodelovala bo zlasti pri določanju prednostnih nalog v okviru delovnih programov omrežij, pri pregledu njunega 10-letnega naložbenega načrta ter pri pripravi tehničnega in tržnega kodeksa. Pregled naložbenega načrta ne vpliva na odgovornost upravljavcev prenosnih omrežij v zvezi s tehničnimi okvarami, kot jo določa nacionalno pravo. V zvezi s tehničnim in tržnim kodeksom bo Agencija od upravljavcev prenosnega omrežja lahko zahtevala, da spremenijo svoje osnutke ali da podrobneje obravnavajo posebna vprašanja. Poleg tega bo lahko Komisiji predlagala, da spremeni ta kodeks v pravno zavezujoči kodeks, če se bo prostovoljno izvajanje s strani upravljavcev prenosnega omrežja izkazalo za nezadovoljivo ali neprimerno za določena vprašanja. Agencija lahko priporoči spremembo osnutka upravljavcev prenosnih omrežij, Komisiji pa lahko priporoči dodatne določbe. Ta mehanizem bo imel v praksi obliko konstruktivnega in stalnega dialoga med Agencijo, upravljavci prenosnega omrežja in Komisijo. Vključenost Agencije bo ključnega pomena pri zagotavljanju, da bo sodelovanje med upravljavci prenosnega omrežja potekalo na učinkovit in pregleden način, kar bo koristilo notranjemu trgu.

– *Pooblastilo za sprejemanje posameznih odločitev:* za obravnavo nekaterih čezmejnih vprašanj se predlaga, da se Agenciji podeli pristojnost, da sprejema posamezne odločitve glede zahtevkov za izvzetje[5] v zvezi z infrastrukturnimi zmogljivostmi evropskega interesa in da sprejme regulativni režim, ki se bo uporabljal za infrastrukturo, ki je na ozemlju več držav članic. Poleg tega bo lahko Agencija sprejemala nekatere odločitve v zvezi s posameznimi tehničnimi vprašanji, če bo za to pooblaščena na podlagi posebnih smernic, sprejetih v skladu z direktivami za plin in električno energijo v postopku komitologije.

– *Vloga splošnega svetovalca:* Agencija bi imela na splošno vlogo svetovalca Komisiji glede vprašanj ureditve trga in bi lahko izdajala nezavezujoče smernice za objavo dobrih praks med nacionalnimi regulatorji. V posameznih primerih bi imela tudi pooblastilo, da na podlagi izvedbenih ukrepov, ki jih je sprejela Komisija za izvajanje zakonodaje Skupnosti v sektorju plina in električne energije, pregleda odločitve nacionalnih regulativnih organov, ki neposredno vplivajo na notranji trg, in Komisiji posreduje svoje mnenje.

Čeprav pristojnosti nove Agencije ni mogoče razširiti, da bi vključevale normativne odločitve (kot je formalno sprejemanje obveznih smernic), bo na splošno igrala pomembno vlogo pri razvoju in izvajanju pravil evropskega trga za plin in električno energijo.

---

[5] Kakor je določeno v členu 22 Direktive 2003/55/ES in členu 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003.

3.3. Upravljanje predlagane Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev

Institucionalni okvir in načela upravljanja Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev načeloma temeljijo na standardnih pravilih in praksah, ki veljajo za regulativne agencije Skupnosti.

Vendar je treba upoštevati potrebno neodvisnost regulativnih funkcij. V ta namen se poleg upravnega odbora, odgovornega za vse upravne in finančne zadeve, predlaga ustanovitev odbora regulatorjev, odgovornega za vse regulativne zadeve in odločitve. Direktor, ki ga po posvetovanju z regulativnim odborom imenuje upravni odbor, bo izbran s seznama, ki ga bo sprejela Komisija. Direktor bo zastopal Agencijo in bo odgovoren za njeno tekoče vodenje. Poleg tega struktura Agencije predvideva odbor za pritožbe, ki je pristojen za obravnavo pritožb na odločitve, ki jih sprejme Agencija.

3.4. Finančni vidiki

Predlaga se, da ima Agencija glede na svoje naloge 40–50 zaposlenih. Ta ocena temelji na obširni analizi kadrovskih potreb nacionalnih regulativnih organov in temeljiti analizi minimalnih virov, ki so potrebni za izvajanje predlaganih nalog, zlasti v luči možnosti za sinergije pri izkoriščanju virov v nacionalnih regulativnih organih v pomoč delu agencije. Predlagano osebje je skladno s potrebami teh organov[6]. Kot je omenjeno zgoraj, bi bilo število potrebnih zaposlenih precej višje, če bi naloge Agencije poskušala izvajati Komisija.

Skupni stroški Agencije so ocenjeni na približno 6–7 milijonov EUR letno, od česar je 5 milijonov EUR namenjenih odhodkom za zaposlene (kot povprečje na osebo se štejejo stroški za osebje Komisije, tj. 0,117 milijona EUR letno, kar vključuje odhodke v zvezi z objekti in povezane upravne odhodke), 1 milijon EUR operativnim stroškom (sestanki, študije, prevodi, objave in odnosi z javnostjo), ostalo pa za investicijske odhodke (nakup premičnin in s tem povezani odhodki) in odhodke za misije.

Letni stroški Agencije se krijejo iz sredstev Skupnosti. Agencija ima omejene prihodke, ki izhajajo iz pristojbin, ki jih plačajo tretje strani in se zaračunajo, ko Agencija sprejme določene odločitve.

3.5. Vloga Komisije

Načeloma obstajajo trije varnostni ukrepi za zagotovitev položaja Komisije in njene vloge varuha Pogodbe.

Prvič, če Agencija sprejme odločitev, je ta odločitev zavezujoča le v posebnih tehničnih situacijah, ki so izrecno predvidene v Uredbi in direktivah ali določene za vsak primer posebej na podlagi zavezujočih smernic. Agencija izven tega okvira nima politične diskrecije.

Drugič, če sodelovanje upravljavcev prenosnih omrežij ali odločitve nacionalnih regulativnih agencij ogrožajo učinkovito konkurenco in učinkovito delovanje trga, Agencija takoj obvesti Komisijo, ki nato sprejme potrebne ukrepe za izboljšanje položaja. Komisija lahko ukrepa tudi na lastno pobudo.

---

[6] Obrazložitvenemu memorandumu bo priložen organigram.

Tretjič, če je potrebna pomembnejša odločitev, jo lahko sprejme samo Komisija. V tem primeru ima Agencija samo pripravljalno in svetovalno vlogo. Pravna služba Komisije je v zvezi s tem podrobno proučila besedilo, da bi zagotovila, da Agencija nima pristojnosti za diskrecijske odločitve.

Poleg tega bo Komisija s sprejemom zavezujočih smernic nadalje opredelila in določila vlogo Agencije.

4. UČINKOVITO SODELOVANJE MED UPRAVLJAVCI PRENOSNEGA OMREŽJA

4.1. Za integracijo trga z električno energijo in plinom je nujno potrebno tesno sodelovanje med upravljavci prenosnih omrežij

Za integracijo trga je potrebno tudi učinkovito sodelovanje med upravljavci prenosnih omrežij ter jasen in stabilen regulativni okvir, vključno z regulativnim usklajevanjem. Pravila za dostop do omrežja in pravila o obratovanju morajo biti skladna, upravljavci prenosnih omrežij si morajo učinkovito izmenjavati podatke, nove naložbe pa morajo biti dobro usklajene za povečanje povezovalnih zmogljivosti. Upravljavci prenosnih omrežij za plin in električno energijo prostovoljno že sodelujejo v obstoječih strukturah, kot sta Evropski upravljavci prenosnih omrežij (ETSO) in Prenos plina Evropa (GTE). Sodelujejo pri operativnih vprašanjih na regionalni ravni in v tehničnih organih, kot sta Zveza za koordinacijo prenosa električne energije (UCTE) in Evropska zveza za racionalizacijo energetskih izmenjav (EASEE-plin). Te pobude za večplastno sodelovanje so pomembno prispevale k notranjemu trgu ter k izboljšanju učinkovitosti in varnosti omrežij.

Vendar so se pri tem prostovoljnem sodelovanju pokazale pomanjkljivosti, na primer v obliki okvar omrežja in izpadov električne energije zaradi slabega usklajevanja upravljanja omrežja ali manjkajočih povezav v omrežjih za električno energijo in plin ter težav pri predlaganju ali sprejemanju skupnih tehničnih standardov. Zato se predlaga, da se upravljavcem prenosnih sistemov naloži, da morajo okrepiti svoje sodelovanje na številnih ključnih področjih in se osredotočiti na naslednja glavna vprašanja:

– *Priprava tržnega in tehničnega kodeksa:* za integracijo trga z električno energijo in plinom je potreben skladen niz tehničnih in tržnih kodeksov. Zdaj taki kodeksi obstajajo na nacionalni podlagi ali prek priporočil organizacij kot sta UCTE ali EASEE-plin. Problem pri sedanji situaciji ima tri vidike: prvič, obstoječa pravila ne pokrivajo vseh področij, ki jih je treba uskladiti, da bi integrirani trg deloval, drugič, nacionalni kodeksi pogosto niso skladni med seboj in, tretjič, pogosto niso dovolj pravno zavezujoči ali izvršljivi. Primera takih kodeksov sta operativni priročnik UCTE za varnost in zanesljivost omrežij za prenos električne energije in priporočila EASEE-plin glede kakovosti plina.

– Predlog ohranja prostovoljni proces upravljavcev prenosnih omrežij kot pragmatičen način za razvoj podrobnih tehničnih in tržnih kodeksov. Ti kodeksi so pogosto tehnično zapleteni in potreben je učinkovit postopek za njihovo spremembo, če je potrebna. Predlog dodaja strog regulativni pregled nad vsebino in nadzorom skladnosti ter uveljavljanje teh pravil s strani nacionalnih regulativnih organov, Agencije in/ali Komisije, odvisno od narave zadevnega predloga. Če se upravljavci prenosnih omrežij ne morejo sporazumeti o potrebnih tehničnih in tržnih kodeksih ali jih ne izvajajo, se lahko ta pravila predlagajo in sprejmejo s postopkom komitologije na predlog Komisije.

– V tem predlogu je opredeljenih skupaj enajst glavnih področij sodelovanja. Letni delovni programi Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja (glej poglavje 1.2), pripravljeni ob posvetovanjih z vsemi zainteresiranimi stranmi in novo Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev (glej poglavje 3), bodo določili prednostne naloge in podrobneje opredelili, kakšni tehnični in tržni kodeksi so potrebni. Sodelovanje med upravljavci prenosnih omrežij bi moralo vključevati tudi izvajanje tehničnega in tržnega kodeksa.

– *Dejavnosti na področju raziskav in inovacij skupnega interesa*: sodelovanje med upravljavci prenosnih omrežij mora določiti okvir za določanje, financiranje in upravljanje potrebnih dejavnosti na področju raziskav in inovacij, ki so gonilo trdnega tehničnega razvoja in razvoja evropskega trga za električno energijo in plin, zlasti za spodbujanje zanesljivosti oskrbe in energetske učinkovitosti ter za omogočanje prodora nizkoogljičnih tehnologij.

– *Usklajevanje upravljanja omrežja*: sodelovanje upravljavcev prenosnega omrežja vključuje skupno upravljanje omrežij v skladu z dogovorjenim tržnim in tehničnim kodeksom. Nanaša se tudi na izmenjavo operativnih podatkov omrežja in usklajeno objavljanje podatkov o dostopu do trga, na primer prek skupne platforme za preglednost.

– *Načrtovanje naložb*: da bi lahko dali na voljo zadostne zmogljivosti prenosa za zadostitev povpraševanju in integracijo nacionalnih trgov, bi upravljavci omrežij potrebovali usklajeno dolgoročno načrtovanje razvoja sistema za načrtovanje naložb v omrežje in spremljanje razvoja prenosnih zmogljivosti omrežja. Mišljeno je, da bodo evropska omrežja upravljavcev prenosnih omrežij objavila načrte za razvoj omrežij, da bi vključili modeliranje integriranih omrežij, razvoj scenarijev in oceno prožnosti in stopnje odjema. Ti razvojni načrti bi morali biti v zadostni meri dolgoročni (npr. vsaj 10 let), da bi omogočili zgodnje odkrivanje primanjkljajev pri naložbah, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

Regionalne pobude zlasti pri zadnjih dveh od zgoraj navedenih nalog pozitivno vplivajo na integracijo trgov. Sodelovanje upravljavcev prenosnega omrežja na evropski ravni bi se moralo dejansko dopolnjevati na regionalni ravni, da bi zagotovili resničen praktičen napredek, optimalno upravljanje omrežij[7] ter ustrezno načrtovanje in realizacijo naložb. Regulativni okvir mora spodbujati, usklajevati in razvijati regionalne pobude med upravljavci prenosnih omrežij in regulativnimi organi, kot to poteka pri regionalnih pobudah, ki jih vodi ERGEG, in pobudah, kot so petstranski forum v severozahodni Evropi, ter kot priporočajo večje zainteresirane strani, kot je Eurelectric.

4.2. Izboljšani mehanizmi sodelovanja

Pomembno je, da se strukturam upravljavcev prenosnih omrežij v polni meri prizna na evropski ravni, da so pristojni za izvajanje navedenih nalog. V ta namen bo Komisija formalno določila evropska omrežja (plin in električna energija) upravljavcev prenosnih omrežij, odgovorna za te naloge.

Kot podjetja morajo bit upravljavci prenosnih omrežij pregledni kar zadeva sodelovanje. To lahko temelji na obstoječih organih, kot sta GTE in ETSO. Vendar bodo naloge in

[7] Na področju električne energije je na primer jasno, da je treba za nekatera vprašanja vzpostavitev tehničnega kodeksa opredeliti za vsako sinhrono področje.

odgovornosti upravljavcev prenosnih omrežij pomenile potrebo po centralni in stalni strukturi za sodelovanje v smislu organizacije ter praktičnih orodij za načrtovanje in upravljanje omrežij.

Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev bo spremljala izvajanje nalog Evropskega omrežja upravljavcev prenosnih omrežij.

Vključevanje in posvetovanje zainteresiranih strani, kot so na primer proizvajalci, dobavitelji, odjemalci in upravljavci distribucijskih omrežij, bodo upravljavci prenosnih omrežij razvijali kot standardno prakso od začetka svojega dela na določenem področju. V ta namen se bo z zainteresiranimi stranmi posvetovalo o vsakem osnutku tržnega in tehničnega kodeksa, ki ga bodo pripravili upravljavci prenosnih omrežij, lahko pa bodo tudi imeli pripombe na letni delovni program upravljavcev prenosnega omrežja. Agencija bo nadzirala pravilno izvajanje posvetovanj.

5. IZBOLJŠANJE DELOVANJA TRGA

Cilj tega predloga je tudi izboljšati zakonodajni okvir ter tako olajšati dostop tretjih strani do ključnih infrastruktur, povečati preglednost na trgu, povečati integracijo trga in izboljšali dostop do odjemalcev na maloprodajni ravni.

5.1. Ureditev izvzetja

Veljavna zakonodaja dovoljuje izvzetje glavnih novih infrastruktur iz pravil za regulirani dostop tretjih oseb za vnaprej določeno obdobje. Dokončanih je bilo že več infrastruktur, vključno s povezovalnimi daljnovodi za plin in električno energijo ter obrati za UZP, za katere je bila uporabljena ta možnost, ali pa so v gradnji. To pomaga pri spodbujanju projektov, ki koristijo zanesljivosti dobave in konkurenci. Hkrati dosedanje izkušnje kažejo, da bi lahko razvijalci projektov, regulatorji in Komisija imeli koristi od poenostavitve postopka za zahtevanje in odobritev izvzetja ter pojasnitve nekaterih pogojev. Zato Komisija predlaga pripravo smernic za pomoč vlagateljem in regulatorjem pri uporabi pogojev, potrebnih za odobritev izvzetja. Da se kljub temu zagotovi optimalna uporaba izvzete infrastrukture na trgu, se predlaga, da se za nove infrastrukture posplošijo minimalne zahteve za dodeljevanje kapacitet in določbe za upravljanje prezasedenosti, ki so se do zdaj uporabljale za vsak primer posebej.

5.2. Preglednost

Notranji trg z električno energijo in plinom se sooča s pomanjkanjem likvidnosti in preglednosti, ki ovira učinkovito dodeljevanje sredstev, omejuje možnosti obvladovanja tveganj in preprečuje vstop novih akterjev. Zaupanje v trg, njegovo likvidnost in število udeležencev na trgu je treba povečati, in sicer z zagotavljanjem več podatkov, ki so na voljo trgu.

Sedanje zahteve po preglednosti se osredotočajo na objavo zmogljivosti omrežja, da lahko udeleženci na trgu vidijo, če so zmogljivosti na voljo in če so vse razpoložljive zmogljivosti ponujene na trgu. Poleg tega pa potrebujejo udeleženci na trgu tudi enak dostop do informacij, ki določajo gibanje veleprodajnih cen.

Trenutno imajo uveljavljena podjetja, ki so odgovorna za največji del pretoka plina in električne energije ter imajo v lasti večino sredstev na trgu, večji in boljši dostop do

informacij kot novi udeleženci. Na področju električne energije obstajajo zahteve v obliki smernic, ki so priložene uredbi, s katero so določene zahteve po preglednosti pri proizvodnji električne energije, vendar ne zadostujejo, na področju plina pa takšnih zahtev trenutno ni. Zato se predlaga razširitev zahtev po preglednosti, da bi vključevale zaloge plina, napovedi ponudbe in povpraševanja, stroške za uravnavanje omrežij in trgovanje.

Pravilno in popolno uporabo teh zahtev morajo nadzirati in spremljati nacionalni regulativni organi, zato je treba ustrezno povečati njihova pooblastila.

Kar zadeva preglednost v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti in finančnimi instrumenti, v zvezi s katerimi ti predlogi ne določajo dodatnih zahtev za zadevna podjetja, bo Komisija podrobno preučila to vprašanje in do sredine leta 2008 sprejela odločitev. Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev in Odbor evropskih zakonodajalcev za vrednostne papirje se poziva, da sodelujeta in nadalje preučita vprašanje, ali bi morale za transakcije pogodb o dobavi plina in električne energije ter izvedenih finančnih instrumentov veljati zahteve po preglednosti pred in/ali po trgovanju, in ustrezno svetujeta.

5.3. Dostop do skladišč

Obstoječa direktiva o notranjem trgu s plinom določa, da morajo upravljavci skladišč tam, kjer so skladišča bistvenega pomena za dobavo odjemalcem, dati dostop tretjim stranem. Države članice se lahko odločijo, da dostop do teh skladiščnih objektov zagotovijo s pogoji, ki jih določi regulator, ali s tem, da od upravljavcev skladišč zahtevajo, da se o teh pogojih za dostop sporazumejo z odjemalci. Zahteve iz direktive so načelne in državam članicam v veliki meri puščajo proste roke pri določanju njihovega regulativnega okvira. Ta načela so naknadno dobila obliko na Madridskem forumu, kjer so se vse zainteresirane strani strinjale s prostovoljnimi „smernicami za dobro prakso za upravljavce sistemov skladišč glede dostopa tretjih oseb“ (GGPSSO). Vendar je ERGEG sklenil, da je izvajanje teh smernic na splošno nezadovoljivo.

Komisija predlaga tri ukrepe za njihovo učinkovito uporabo:

– načela iz smernic bi morala biti pravno zavezujoča in omogočiti je treba podrobno izvajanje smernic prek postopka komitologije;

– uvesti je treba pravno in funkcionalno ločevanje upravljavcev skladišč, ki so del podjetij za dobavo;

– povečati je treba pristojnosti nacionalnih regulativnih organov za pregled nad dostopom do skladišč;

– zahtevati je treba jasnost regulativnega režima, ki se uporablja za skladiščne objekte.

Da bi smernice postale pravno zavezujoče, se bo Uredba razširila in bo določala, na kakšen način morajo upravljavci skladišč nuditi storitve za dostop tretjih oseb, kako morajo dodeljevati zmogljivosti in upravljati prezasedenost. Poleg tega bo opredelila zahteve po preglednosti in predlagala ukrepe, ki bodo omogočali razvoj sekundarnega trga na področju zmogljivosti skladiščenja. Ta pravila bodo morala zagotoviti, da se vsa skladišča, ki so na voljo tretjim osebam, na nediskriminatoren in pregleden način ponudijo na trgu, ter da se močno odsvetuje kopičenje zmogljivosti. Ta pravila bodo tudi zagotavljala skladnost s predlaganimi minimalnimi zahtevami za izvzeto infrastrukturo.

Z zahtevo po pravnem in funkcionalnem ločevanju upravljavcev skladišč se bo v veliki meri spodbujal učinkovit dostop do skladišč. Dejstvo, da se morajo sedaj dobavitelji, ki potrebujejo skladišče, obrniti na svoje tekmece, ne povečuje zaupanja v trg in je resna ovira za nove udeležence. Zahteva po ločevanju za upravljavce skladišč bo izboljšala to stanje ter tekmecem in regulatorjem omogočila, da preverijo, ali so vse zmogljivosti skladiščenja ponujene na trgu.

Komisija predlaga, da se odpravi dvoumnost glede deleža zmogljivosti skladiščenja, ki je ponujena na trgu, s tem, da se od vseh držav članic zahteva, da opredelijo merila glede tega, kdaj in kako se uporablja dostop tretjih strani do skladišč in to je treba objaviti. Regulator ima posledično nalogo, da nadzoruje, ali se ta merila uporabljajo pravilno za vsa skladišča.

5.4. Dostop do terminalov za UZP

Vloga UZP pri oskrbi s plinom v Evropski uniji postaja vedno bolj pomembna in načrtuje se veliko vlaganj v terminale za UZP oziroma ta vlaganja že potekajo. Zato so potrebna pregledna pravila za dostop do terminalov za UZP. Regulatorji so opredelili potrebo, ERGEG pa je pripravil smernice s ciljem ustvariti skupni pristop za dostop tretjih strani za terminale za UZP.

Čeprav je veliko izgrajenih terminalov za UZP izkoristilo možnost izvzetja iz določb o dostopu tretjih strani in regulativnem posredovanju iz člena 22 Direktive, obstajajo tudi terminali, za katere se uporabljajo pravila o dostopu tretjih strani. Ker sedanja direktiva vsebuje le splošno določbo, da je treba dostop regulirati, si jo lahko države članice razlagajo različno. Poleg tega je izvzetje po členu 22 vedno začasno in terminali za UZP bodo po poteku obdobja izvzetja zakonsko urejeni. Zato Komisija predlaga uvedbo natančneje opredeljenih pravil za dostop tretjih oseb do terminalov za UZP. Da bi smernice postale pravno zavezujoče, se bo Uredba razširila in bo določala, na kakšen način morajo upravljavci terminalov za UZP nuditi storitve za dostop tretjih oseb, kako morajo dodeljevati zmogljivosti in upravljati prezasedenost. Poleg tega bo opredelila zahteve po preglednosti in predlagala ukrepe, ki bodo omogočali razvoj sekundarnega trga na področju zmogljivosti terminalov. Ta pravila bodo tudi zagotavljala skladnost s predlaganimi minimalnimi zahtevami za izvzeto infrastrukturo.

5.5. Dolgoročni sporazumi o dobavi

Nadaljnji dvostranski sporazumi o dobavi zagotavljajo možnost, da energetsko intenzivne industrije dosežejo bolj predvidljive cene. Vendar lahko taki sporazumi zapirajo nadaljnji trg, ker odjemalcem preprečujejo, da bi zamenjali dobavitelja, in tako omejujejo konkurenco. Da bi zmanjšali negotovost na trgu, bo Komisija v naslednjih mesecih zagotovila napotke v primerni obliki o skladnosti vertikalnih dvostranskih dolgoročnih sporazumov o dobavi z zakonodajo ES o konkurenci.

5.6. Okvir za postopno vzpostavitev evropskega maloprodajnega trga

Na trgu z električno energijo in plinom še ni mogoče govoriti o evropskem maloprodajnem trgu (gospodinjstva in mala podjetja), saj morajo odjemalci še vedno izbrati dobavitelja iz iste države, tudi če imajo možnost izbire. Vzpostavitev pravega evropskega trga končnih uporabnikov je končni cilj notranjega trga z električno energijo in s plinom; pomembna je za vzpostavitev konkurenčnih trgov ter za doseganje največje učinkovitosti. Liberalizacija maloprodajnega trga je pomembna, da se zagotovi, da imajo vsi državljani EU koristi od konkurence. Če bo liberalizacija veljala samo za velike odjemalce, bodo evropska

gospodinjstva v končni fazi subvencionirala industrijo, naložbene spodbude za novo proizvodnjo in dobavo pa bodo izkrivljene. Od 1. julija 2007 so vsi maloprodajni trgi v EU odprti za konkurenco, v praksi pa so številni odjemalci še vedno vezani na svoje prejšnje dobavitelje, saj ni bil vzpostavljen ustrezen pravni okvir, kot se je zahtevalo. Evropski maloprodajni trg se lahko vzpostavi le postopoma. Da bi pospešila ta postopek namerava Komisija v skladu s pozitivnimi izkušnjami Firenškega in Madridskega foruma ustanoviti maloprodajni forum. Tak forum bi omogočal osredotočanje na posebna vprašanja v zvezi z maloprodajnim trgom in bi moral služiti kot platforma za vse zainteresirane strani za spodbujanje vzpostavitve maloprodajnega trga, ki bo zajemal celotno EU. Zagotavljal bi smernice za predlagane obveznosti držav članic in regulativnih organov za določitev jasnih pravil o konkurenci na maloprodajnem trgu, da bi postopoma uskladili tržna pravila in omogočili čezmejne maloprodajne trge.

Dobro delujoči maloprodajni trgi bodo tudi igrali zelo pomembno vlogo pri povečevanju ozaveščenosti ljudi o domači porabi energije in stroških energije, saj vsi ukrepi za zmanjšanje emisij CO_2 in povečanje energetske učinkovitosti zahtevajo ukrepe gospodinjstev. Konkurenca na področju dobave energije gospodinjstvom bo povečala energetsko ozaveščenost ljudi. Vendar sedanja praksa, da odjemalci prejmejo le končni račun za svojo porabo po enem letu, ne zagotavlja take ozaveščenosti, dobaviteljem pa ne omogoča razvoja konkurenčnih storitev, ki razlikujejo med gospodinjstvi s posebnimi potrebami. Dobavitelji morajo zato posredovati več podatkov, da bi odjemalcem zagotovili pogostejše podatke o njihovi porabi energije in stroških.

Očitno je, da svoboda izbire za odjemalce zahteva močna jamstva glede pravic uporabnikov. Ranljivi uporabniki že imajo veliko stopnjo zaščite v sedanji direktivi, da se jim zagotovi dostop do energije, ki jo potrebujejo za normalno življenje. Vendar se ti ukrepi v nekaterih državah niso pravilno izvajali in Komisija za razjasnitev okvira predlaga določitev zavezujočih smernic. Hkrati Komisija predlaga povečanje pravic vseh uporabnikov, med drugim s tem, da dobijo pravico, da kadar koli zamenjajo dobavitelja in da se od elektroenergetskih podjetij zahteva, da so računi poravnani v roku enega meseca po zamenjavi dobavitelja.

Komisija je tudi zaključila, da za upravljavce distribucijskih omrežij sedanja pravila za pravno in funkcionalno ločevanje zadostujejo. Zato ne predlaga, da bi se pravila glede ločevanja lastništva iz poglavja 4 razširila na upravljavce distribucijskih omrežij.

6. SODELOVANJE ZA POVEČANJE ZANESLJIVOSTI OSKRBE

6.1. Nadzor zanesljivosti oskrbe s strani upravljavcev prenosnih omrežij

Zagotoviti je treba, da lahko omrežja za električno energijo in plin zadostijo povpraševanju tudi v času največje obremenitve. Pri električni energiji je to mogoče le, če je dovolj proizvodnih zmogljivosti (zadostnost proizvodnje) in če je omrežje sposobno prenesti energijo od generatorjev do odjemalcev (zadostnost omrežja). Pri plinu so potrebne zadostne zmogljivosti uvoza in skladiščenja.

Direktiva 2005/89/ES zahteva, da nacionalni regulatorji ob pomoči upravljavcev prenosnih omrežij Komisiji enkrat letno poročajo o zanesljivosti oskrbe z električno energijo. Direktiva 2004/67/ES zahteva, da države članice poročajo o zanesljivosti oskrbe s plinom in o regulativnem okviru za spodbujanje naložb v infrastrukturo. Predlagane spremembe uredb

(ES) št. 1228/2003 in (ES) št. 1775/2005 Evropskemu omrežju upravljavcev prenosnega omrežja nalagajo, da za vsako poletje in zimo ter tudi dolgoročno pripravi napoved o zadostnosti omrežja. Potreben je evropski pregled, ki bo upošteval možnosti izvoza in uvoza električne energije in plina v času največjega povpraševanja. Zaradi čezmejnega pretoka električne energije in plina na notranjem trgu je treba pregled izvajati na evropski ravni.

6.2. Sodelovanje držav članic

V okviru zakonodaje EU obstajata dva instrumenta, ki obravnavata zanesljivost oskrbe s plinom. Prvič, Direktiva 2003/55/ES je uvedla splošno obveznost spremljanja za vse države članice. Drugič, Direktiva 2004/67/ES obravnava posebej ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom. Ta zadnja direktiva ustanavlja koordinacijsko skupino za plin in določa „mehanizem Skupnosti“ v primeru motenj v dobavi.

Ta dva instrumenta zagotavljata usklajevalno platformo. Ne opredeljujeta količinskih ciljev v zvezi z zanesljivostjo oskrbe in tudi ne določata nikakršnih obveznosti glede zalog plina. Poleg tega tudi ne zagotavljata okvira za regionalno sodelovanje v primeru resnih motenj v oskrbi.

Države članice so šele pred kratkim prenesle Direktivo 2004/67/ES. Člen 10 Direktive določa, da Komisija do 19. maja 2008 poroča o njenem izvajanju in zlasti o učinkovitosti njenih instrumentov ter da lahko pripravi nadaljnje predloge glede zanesljivosti oskrbe. V tem poročilu bodo obravnavani predvsem ukrepi za zanesljivost dobave v zvezi z zalogami plina.

Zaradi tega ti predlogi v prvi fazi ne spreminjajo Direktive 2004/67/ES in obravnavajo le dve vprašanji:

– *Povečana obveznost preglednosti na ravni komercialnih zalog*: vsak upravljavec skladišča bi moral dnevno objaviti količino razpoložljivega plina v svojih objektih. Ta obveza bi občutno povečala medsebojno zaupanje za regionalno in obojestransko pomoč v primeru resnih motenj v oskrbi.

– *Solidarnost:* predlaga se sodelovanje držav članic, da bi spodbujali regionalno in obojestransko solidarnost. To sodelovanje naj bi vključevalo situacije, zaradi katerih bi v državi članici verjetno nastale resne motnje v oskrbi s plinom. Primeri takega usklajevanja so poenostavitev nacionalnih ukrepov za ravnanje v izrednih razmerah ter priprava praktičnih podrobnosti za medsebojno pomoč. Komisija bo po potrebi sprejela smernice za regionalno solidarnostno sodelovanje.

2007/0199 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Uredbe (ES) št. 1775/2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije[8],

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora[9],

ob upoštevanju mnenja Odbora regij[10],

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe[11],

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Cilj notranjega trga s plinom, ki se postopoma uvaja od leta 1999, je zagotavljanje resnične izbire vsem potrošnikom v Skupnosti, bodisi državljanom bodisi podjetjem, novih poslovnih priložnosti in več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevali k zanesljivosti oskrbe in trajnosti.

(2) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES[12] in Uredba (ES) št. 1775/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. septembra 2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina[13] sta znatno prispevali k oblikovanju takega notranjega trga s plinom.

(3) Vendar trenutno nobenemu podjetju v Skupnosti ni mogoče zagotoviti pravice, da prodaja plin v vsaki državi članici pod enakimi pogoji, brez diskriminacije ali ovir. Zlasti še ne obstajata nediskriminatoren dostop do omrežij in enako učinkovita raven regulativnega nadzora v vseh državah članicah.

---

8 UL C […], […], str. […].
9 UL C […], […], str. […].
10 UL C […], […], str. […].
11 UL C […], […], str. […].
12 UL L 176, 15.7.2003, str. 57.
13 UL L 289, 3.11.2005, str. 1.

(4) Komisija je v svojem Sporočilu Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom „Energetska politika za Evropo“[14] poudarila pomen vzpostavitve notranjega trga s plinom in zagotavljanja enakovrednih pogojev za vse plinske družbe v Skupnosti. Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o možnostih za notranji trg s plinom in električno energijo[15] ter Sporočilo Komisije „Preiskava na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 v panogi plina in elektroenergetski panogi (Končno poročilo)“[16] sta pokazala, da obstoječa pravila in ukrepi ne zagotavljajo potrebnega okvira za doseganje cilja dobro delujočega notranjega trga.

(5) Uredbo (ES) št. 1775/2005 je treba spremeniti v skladu s tema sporočiloma, da bi izboljšali regulativni okvir notranjega trga s plinom.

(6) Zlasti je potrebno večje sodelovanje in usklajevanje med upravljavci prenosnega sistema, da bi zagotovili postopno združljivost tehničnega in tržnega kodeksa za zagotavljanje in upravljanje dejanskega čezmejnega dostopa do prenosnih omrežij ter za zagotavljanje usklajenega in dovolj v prihodnost usmerjenega načrtovanja in dobrega tehničnega razvoja prenosnega sistema v Skupnosti z ustreznim upoštevanjem varovanja okolja ter spodbujali energetsko učinkovitost ter raziskave in inovacije, zlasti v zvezi z zagotavljanjem prodora obnovljivih virov energije in razširjanja nizkoogljične tehnologije. Upravljavci prenosnega omrežja morajo s svojimi omrežji upravljati v skladu s tem združljivim tehničnim in tržnim kodeksom.

(7) Da bi zagotovili optimalno upravljanje omrežja za prenos plina v Skupnosti, je treba ustanoviti Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja. Njegove naloge morajo biti izvedene v skladu s pravili konkurence Skupnosti, ki ostajajo veljavna za odločitve Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja. Njegove naloge morajo biti točno določene, njihove delovne metode pa morajo zagotavljati učinkovitost, reprezentativnost in preglednost. Glede na to, da je s pristopom na regionalni ravni možen učinkovitejši napredek, morajo upravljavci prenosnega omrežja znotraj splošne strukture za sodelovanje vzpostaviti regionalne strukture ter hkrati zagotoviti združljivost rezultatov na regionalni ravni s kodeksi in naložbenimi načrti na ravni Skupnosti. Sodelovanje v okviru takšnih regionalnih struktur predpostavlja dejansko ločevanje dejavnosti omrežja od dejavnosti proizvodnje in dobave, brez česar regionalno sodelovanje med upravljavci prenosnega omrežja prinaša tveganje protikonkurenčnega obnašanja.

(8) Vsi udeleženci na trgu so zainteresirani za delo, ki se pričakuje od Evropske mreže upravljavcev prenosnega sistema. Zato je posvetovanje ključnega pomena, obstoječe strukture, vzpostavljene za spodbujanje in racionalizacijo postopka posvetovanja, npr. EASEE—gas (Evropska zveza za racionalizacijo energetskih izmenjav), pa bodo tudi igrale pomembno vlogo.

(9) Za povečanje konkurenčnosti na likvidnih veleprodajnih trgih s plinom je ključnega pomena, da se s plinom lahko trguje neodvisno od njegove lokacije v omrežju. To je mogoče doseči le tako, da se omogoči uporabnikom omrežja, da neodvisno rezervirajo vhodno in izhodno zmogljivost in s tem prenašajo plin po območjih namesto po

---

14 COM(2007) 1.
15 COM(2006) 841.
16 SEC(2006) 1724.

pogodbenih poteh. Na šestem Madridskem forumu je večina zainteresiranih strani že izrazila naklonjenost vhodno-izhodnim omrežjem za lažji razvoj konkurence.

(10) V plinskih omrežjih obstaja obsežna pogodbena prezasedenost. Načeli razreševanja prezasedenosti in dodeljevanja zmogljivosti za nove ali nedavno dogovorjene pogodbe torej temeljita na sprostitvi neizkoriščenih zmogljivosti, tako da se uporabnikom omrežja omogoči, da dajo v podzakup ali ponovno prodajo svoje pogodbene zmogljivosti, upravljavci prenosnega omrežja pa so obvezani, da neizkoriščene zmogljivosti ponudijo na trgu vsaj en dan vnaprej in kot prekinljivo zmogljivost. Zaradi velikega deleža obstoječih pogodb in potrebe po ustvarjanju resnično enakovrednih pogojev med uporabniki novih in obstoječih zmogljivosti je treba ti načeli uporabiti za vse pogodbene zmogljivosti, vključno z obstoječimi pogodbami.

(11) Iz spremljanja trga, ki ga zadnja leta izvajajo nacionalni regulativni organi in Komisija, je razvidno, da trenutno veljavne zahteve po preglednosti in pravila glede dostopa do infrastrukture ne zadostujejo.

(12) Da lahko vsi udeleženci na trgu ocenijo splošno stanje glede povpraševanja in ponudbe ter prepoznajo razloge za gibanje veleprodajnih cen, je potreben enak dostop do podatkov, kar zadeva fizično stanje omrežja. To vključuje podrobnejše informacije o ponudbi in povpraševanju, zmogljivosti omrežja, pretoku in vzdrževanju, izravnavi in razpoložljivosti ter uporabi skladišč. Pomen teh informacij za delovanje trga zahteva odstranitev omejitev za objavo zaradi zaupnosti.

(13) Za večje zaupanje v trg mora biti udeležencem zagotovljeno, da je zlorabe mogoče sankcionirati. Pristojnim organom je treba omogočiti, da učinkovito preučijo obtožbe glede tržnih zlorab. Zato potrebujejo pristojni organi dostop do podatkov, ki zagotavlja informacije o operativnih odločitvah dobaviteljev. Na trgu s plinom se vse te odločitve sporočajo upravljavcem omrežij v obliki rezervacij zmogljivosti, napovedi in realiziranega pretoka. Upravljavci omrežja morajo te informacije dati na voljo pristojnim organom za določeno obdobje.

(14) Da se lahko dobavitelji uspešno potegujejo za gospodinjske odjemalce, ne smejo biti blokirani, ko hočejo vstopiti na nove maloprodajne trge. Zato morajo biti vsi udeleženci na trgu seznanjeni s pravili in odgovornostmi, ki urejajo dobavno verigo. Za spodbujanje integracije evropskega trga morajo biti ta pravila in odgovornosti usklajeni.

(15) Treba je izboljšati pravila, ker dostop do skladišč in obratov za utekočinjeni zemeljski plin (UZP) ni zadosten. Spremljanje, ki ga je opravila Skupina evropskih regulatorjev za električno energijo in plin (ERGEG), je pokazalo, da se prostovoljne smernice za dobro prakso dostopa tretjih strank za upravljavce skladišč, o katerih so se dogovorile vse interesne skupine na Madridskem forumu, ne uporabljajo dovolj in morajo zato postati obvezujoče.

(16) Uredba (ES) št. 1775/2005 določa, da bi bilo treba sprejeti nekatere ukrepe v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil[17].

(17) Sklep 1999/468/ES je bil spremenjen s Sklepom 2006/512/ES, ki je uvedel regulativni postopek s pregledom, ki se uporablja za sprejetje izvedbenih ukrepov splošnega obsega za spreminjanje nebistvenih določb temeljnega akta, sprejetega v skladu s postopkom iz člena 251 Pogodbe, vključno s črtanjem nekaterih takih določb ali z dopolnitvijo akta z dodajanjem novih nebistvenih določb.

(18) V skladu s skupno izjavo Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije[18] o Sklepu 2006/512/ES je treba instrumente, sprejete v skladu s postopkom iz člena 251 Pogodbe, ki so že v veljavi, prilagoditi v skladu z veljavnimi postopki, če naj se ta novi postopek uporablja tudi zanje.

(19) Kar zadeva Uredbo (ES) št. 1775/2005, je treba Komisijo pooblastiti zlasti za pripravo ali sprejetje smernic, ki so potrebne, da se zagotovi minimalna stopnja usklajenosti, ki je potrebna za doseganja cilja te uredbe. Ker so navedeni ukrepi splošnega obsega in so namenjeni spreminjanju nebistvenih določb Uredbe (ES) št. 1775/2005/ES in njeni dopolnitvi z dodajanjem novih nebistvenih določb, bi jih bilo treba sprejeti v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5a Sklepa 1999/468/ES.

(20) Uredbo (ES) št. 1775/2005 je zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (ES) št. 1775/2005 se spremeni:

(1) Člen 1 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba je namenjena:

(a) oblikovanju nediskriminatornih pravil o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina ob upoštevanju posebnosti nacionalnih in regionalnih trgov z namenom zagotovitve pravilnega delovanja notranjega trga s plinom;

(b) oblikovanju nediskriminatornih pravil o pogojih za dostop do obratov za UZP in skladišč;

---

[17] UL L 184, 17.7.1999, str. 23. Sklep, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2006/512/ES (UL L 200, 22.7.2006, str. 11).

[18] UL C 255, 21.10.2006, str. 1.

(c) spodbujanju nastajanja dobro delujočih in preglednih čezmejnih maloprodajnih trgov ter dobro delujočega in preglednega veleprodajnega trga. Zagotavlja mehanizme za usklajevanje teh pravil, da se omogočita čezmejno trgovanje s plinom in njegova čezmejna dobava odjemalcem na maloprodajni ravni.

Ta uredba se z izjemo člena 6a(4) uporablja le za skladišča iz člena 19(3) ali (4) Direktive 2003/55/ES.

Cilji iz prvega pododstavka vključujejo določitev usklajenih načel za tarife za dostop do omrežja ali metodologij za njihovo izračunavanje, zagotovitev storitev za dostop tretjih strank, določitev usklajenih načel za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, določitev zahtev po preglednosti, določitev pravil za izravnavo in obračunavanje odstopanj ter spodbujanje trgovanja z zmogljivostmi.“

(2) Člen 2 se spremeni:

(a) v odstavku 1 se vstavijo naslednje opredelitve:

„24. ‚zmogljivosti obratov za UZP‘ pomenijo zmogljivosti terminala za UZP za utekočinjanje zemeljskega plina ali uvoz, raztovarjanje, sistemske storitve, prehodna skladišča in ponovno uplinjanje utekočinjenega zemeljskega plina (UZP);

25. ‚prostor‘ pomeni količino plina, ki jo uporabnik skladišča lahko uporabi za skladiščenje plina;

26. ‚zmogljivost odjema‘ pomeni stopnjo po kateri lahko uporabnik skladišča odjema plin iz objekta za skladiščenje.

27. ‚zmogljivost oddaje‘ pomeni stopnjo po kateri lahko uporabnik skladišča oddaja plin v objekt za skladiščenje;

28. ‚zmogljivosti skladišča‘ pomenijo kakršno koli kombinacijo prostora, zmogljivosti odjema in zmogljivosti oddaje;

29. ‚Agencija‘ pomeni Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev, ustanovljeno z Uredbo (ES) št. …[19]“

(b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Brez poseganja v opredelitve iz odstavka 1 tega člena se uporabljajo tudi ustrezne opredelitve iz člena 2 Direktive 2003/55/ES, razen opredelitve prenosa iz točke 3 navedenega člena.

Opredelitve v točkah 3 do 23 iz odstavka 1 tega člena glede prenosa se uporabljajo po analogiji za skladišča in obrate za UZP.“

(3) Vstavijo se členi 2a do 2h:

[19] UL L …

„Člen 2a

Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin

Vsi upravljavci prenosnega omrežja sodelujejo na ravni Skupnosti prek vzpostavitve Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin, da bi zagotovili optimalno upravljanje in dober tehnični razvoj evropskega omrežja za prenos plina.

Člen 2b

Ustanovitev Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin

1. Upravljavci prenosnega omrežja za plin do najpozneje […] predložijo Komisiji in Agenciji osnutek statuta, seznam bodočih članov in osnutek poslovnika, vključno s pravilnikom za posvetovanje z drugimi zainteresiranimi stranmi, Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin.

2. V šestih tednih po prejemu teh informacij Agencija Komisiji predloži mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika.

3. Komisija poda svoje mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika v roku treh mesecev po prejemu mnenja Agencije.

4. Upravljavci prenosnega omrežja v roku treh mesecev po prejemu mnenja Komisije ustanovijo Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin, sprejmejo svoj statut in poslovnik ter ju objavijo.

Člen 2c

Naloge Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin

1. Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin sprejme:

   (a) tehnični in tržni kodeks na področjih iz odstavka 3;

   (b) skupna orodja za delovanje omrežja in načrte raziskav;

   (c) 10-letni naložbeni načrt, in sicer vsako drugo leto; (d) letni delovni program;

   (e) letno poročilo;

   (f) letno napoved glede ponudbe poleti in pozimi.

2. Letni delovni program iz odstavka 1(d) vsebuje seznam in opis tehničnega in tržnega kodeksa, načrt usklajevanja upravljanja omrežij ter dejavnosti raziskav in razvoja, ki jih je treba pripraviti v zadevnem letu, ter okvirni časovni razpored.

3. Podrobni tehnični in tržni kodeks zajema naslednja področja, glede na prednostne naloge, opredeljene v letnem delovnem programu:

(a) pravila glede varnosti in zanesljivosti omrežja;

(b) pravila glede povezovanja na omrežje in dostopa,

(c) pravila glede izmenjave podatkov in poravnave,

(d) pravila glede medobratovalnosti;

(e) operativni postopki v izrednih razmerah;

(f) pravila za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti;

(g) pravila za trgovanje;

(h) pravila glede preglednosti;

(i) pravila za izravnavo, vključno s pravili glede postopkov napovedi, obračunavanja odstopanj in operativne izravnave med omrežji upravljavcev prenosnega omrežja;

(j) pravila glede usklajenih tarifnih struktur za prenos;

(k) energetska učinkovitost plinskih omrežij.

4. Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin spremlja izvajanje tehničnega in tržnega kodeksa ter rezultat tega spremljanja vključi v letno poročilo iz odstavka 1(e).

5. Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin vsaki dve leti objavi 10-letni naložbeni načrt za celotno Skupnost. Ta naložbeni načrt vključuje modeliranje integriranih omrežij, scenarije razvoja, poročilo o ustreznosti ponudbe in povpraševanja ter oceno prožnosti omrežja. Naložbeni načrt se opira predvsem na nacionalne naložbene načrte in na smernice za vseevropska energetska omrežja iz Odločbe št. 1364/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta[20]. Naložbeni načrt prepoznava vrzeli pri naložbah, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

6. Na zahtevo Komisije Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin Komisiji svetuje v zvezi s sprejetjem smernic iz člena 9.

Člen 2d

Spremljanje s strani Agencije

1. Agencija spremlja izvajanje nalog Evropskega omrežja upravljavcev prenosnih omrežij za plin iz člena 2c(1).

---

[20] UL L 262, 22.9.2006, str. 1.

2. Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin Agenciji predloži osnutek tehničnega in tržnega kodeksa, osnutek 10-letnega naložbenega načrta ter osnutek letnega delovnega programa, vključno z informacijami o postopku posvetovanja.

Agencija lahko v treh mesecih Evropskemu omrežju upravljavcev prenosnih omrežij za plin posreduje mnenje.

Komisiji Agencija predloži ustrezno utemeljeno mnenje, če meni, da osnutek letnega delovnega programa ali osnutek 10-letnega naložbenega načrta ne zagotavljata nediskriminacije, učinkovite konkurence in učinkovitega delovanja trga.

Člen 2e

Oblikovanje in ocena tehničnega in tržnega kodeksa

1. Po posvetovanju z Agencijo lahko Komisija Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin povabi, da v razumnem času pripravi kodeks na področjih iz člena 2c(3), če ocenjuje, da je tak kodeks potreben za učinkovito delovanje trga.

2. Komisiji Agencija predloži ustrezno utemeljeno mnenje, če meni, da:

   (a) tehnični ali tržni kodeks, ki ga je sprejelo Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin na področjih iz člena 2c(3), ne zagotavlja nediskriminacije, učinkovite konkurence in učinkovitega delovanja trga;

   (b) Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin v razumnem času ni sprejelo tehničnega in tržnega kodeksa na področjih iz člena 2c(3);

   (c) upravljavci prenosnega omrežja ne izvajajo tehničnega ali tržnega kodeksa, ki ga sprejme Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin na področjih iz člena 2c(3).

3. Komisija lahko na lastno pobudo ali na priporočilo Agencije sprejme smernice na področjih iz člena 2(c)(3), če meni, da:

   (a) tehnični ali tržni kodeks, ki ga je sprejelo Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin na področjih iz člena 2c(3), ne zagotavlja nediskriminacije, učinkovite konkurence in učinkovitega delovanja trga;

   (b) Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin v razumnem času ni sprejelo tehničnega ali tržnega kodeksa na področjih iz člena 2c(3);

   (c) upravljavci prenosnega omrežja ne izvajajo tehničnega ali tržnega kodeksa, ki ga sprejme Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin na področjih iz člena 2c(3).

Navedeni ukrepi za spremembo nebistvenih elementov te uredbe z njeno dopolnitvijo se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 14(2).

4. Odstavek 3 ne vpliva na pravico Komisije, da sprejema in spreminja smernice iz člena 9.

Člen 2f

Posvetovanja

1. Pri izvajanju svojih nalog se Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin obsežno in že na zgodnji stopnji ter na odprt in pregleden način posvetuje z vsemi ustreznimi udeleženci na trgu, zlasti pri pripravi tehničnega in tržnega kodeksa ter svojega letnega delovnega programa iz člena 2c(1) in (3). Posvetovanje vključuje dobavitelje, odjemalce, uporabnike omrežja, upravljavce distribucijskega omrežja, upravljavce obratov in skladišč za UZP, vključno z ustreznimi (industrijskimi) združenji, tehničnimi organi in združenji zainteresiranih strani.

2. Vsi dokumenti in zapisniki zasedanj v zvezi z vprašanji iz odstavka 1 se objavijo.

3. Pred sprejetjem letnega delovnega programa ter tehničnega in tržnega kodeksa iz člena 2c(1) in (3) Evropsko omrežje upravljavcev prenosnega omrežja za plin navede, kakšne pripombe je prejelo med posvetovanjem in na kakšen način je te pripombe upoštevalo. Če pripomb ni upoštevalo, to utemelji.

Člen 2g

Stroški

Stroške, povezane z dejavnostmi Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin iz členov 2a do 2h, krijejo upravljavci prenosnega omrežja in se upoštevajo pri izračunu tarif.

Člen 2h

Regionalno sodelovanje upravljavcev prenosnih omrežij

1. Upravljavci prenosnega omrežja znotraj Evropskega omrežja upravljavcev prenosnega omrežja za plin vzpostavijo regionalno sodelovanje, da bi prispevali k nalogam iz člena 2c(1). Zlasti vsaki dve leti objavijo regionalni naložbeni načrt in na podlagi tega načrta se lahko odločajo glede naložb.

   Regionalni naložbeni načrt ne sme biti v nasprotju z 10-letnim naložbenim načrtom iz člena 2c(1)(c).

2. Upravljavci prenosnega omrežja spodbujajo operativne dogovore, da zagotovijo optimalno upravljanje omrežja in spodbudijo razvoj izmenjave energije, dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti prek implicitnih dražb ter integracijo mehanizmov izravnave.

3. Geografsko območje, ki ga vključuje vsaka regionalna struktura za sodelovanje, lahko določi Komisija. Navedeni ukrep za spremembo nebistvenih elementov te

uredbe z njeno dopolnitvijo se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 14(2).

V ta namen se lahko Komisija posvetuje z Evropskim omrežjem upravljavcev prenosnega omrežja za plin in Agencijo.“

(4) V členu 3(1) se doda naslednji četrti pododstavek:

„Tarife za uporabnike omrežja se določijo ločeno in neodvisno glede na vstopno točko v prenosno omrežje ali izstopno točko iz prenosnega omrežja. Omrežnine se ne obračunavajo na podlagi pogodbenih poti.“

(5) Besedilo člena 4 se nadomesti z naslednjim:

„Storitve za dostop tretjih strank, ki zadevajo upravljavce prenosnega omrežja“;

(6) Doda se člen 4a:

„Člen 4a

Storitve za dostop tretjih strank glede skladišč in obratov za UZP

1. Upravljavci skladišč in obratov za UZP:

(a) zagotovijo, da vsem uporabnikom omrežja brez diskriminacije nudijo storitve, ki ustrezajo tržnemu povpraševanju. Zlasti, kadar upravljavec obrata za UZP ali skladišča ponuja enake storitve različnim odjemalcem, to počne pod enakimi pogodbenimi pogoji;

(b) nudijo storitve, ki so skladne z uporabo povezanih prenosnih omrežij za plin in ki omogočajo dostop prek sodelovanja z upravljavcem prenosnega omrežja;

(c) objavijo zadevne informacije, zlasti podatke o uporabi in razpoložljivosti storitev v časovnem okviru, ki je združljiv z razumnimi tržnimi potrebami uporabnikov skladišč in obratov za UZP.

2. Upravljavci skladišč:

(a) nudijo zagotovljene in prekinljive storitve za dostop tretjih strank. Cena prekinljive zmogljivosti odraža verjetnost prekinitve;

(b) nudijo uporabnikom skladišč dolgoročne in kratkoročne storitve;

(c) nudijo uporabnikom skladišč povezane in ločene storitve skladiščnega prostora, zmogljivosti oddaje in zmogljivosti odjema.

3. Pogodbe o obratih za UZP in skladiščih nimajo za posledico poljubno višjih ali nižjih tarif v primerih, ko podpisane:

(a) izven leta zemeljskega plina z netipskim začetkom veljavnosti ali

(b) sklenjene za krajše obdobje kot tipska pogodba o prenosu in skladiščenju na letni osnovi.

4. Kadar je to primerno, se storitve za dostop tretjih strank dodelijo, če obstajajo ustrezna jamstva s strani uporabnikov omrežja glede njihove kreditne sposobnosti. Takšna jamstva ne smejo predstavljati nikakršnih neupravičenih ovir za dostop na trg in morajo biti nediskriminatorna, pregledna in sorazmerna.

5. Pogodbene omejitve na zahtevano najmanjšo velikost zmogljivosti obratov za UZP in skladišč se utemeljijo na podlagi tehničnih omejitev in omogočajo manjšim uporabnikom skladišč dostop do storitev skladiščenja.“

(7) Člen 5 se spremeni:

(a) Naslov se nadomesti z naslednjim:

„Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in postopkov upravljanja prezasedenosti glede upravljavcev prenosnega omrežja“;

(b) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Upravljavci prenosnega omrežja izvajajo in objavljajo nediskriminatorne in pregledne postopke razrešitve prezasedenosti, ki temeljijo na naslednjih načelih:

(a) v primeru pogodbene prezasedenosti upravljavec prenosnega omrežja ponudi neizkoriščeno zmogljivost na primarnem trgu, in sicer vsaj en dan vnaprej in kot prekinljivo zmogljivost;

(b) uporabniki omrežja, ki želijo ponovno prodati ali dati v podzakup neizkoriščeno pogodbeno zmogljivost na sekundarnem trgu, imajo pravico to storiti. Države članice lahko v tem primeru od uporabnikov omrežja zahtevajo posredovanje obvestila ali informacij upravljavcu prenosnega omrežja.“

(c) odstavek 4 se črta;

(d) doda se odstavek 6:

„6. Upravljavci prenosnega omrežja redno ocenjujejo tržno povpraševanje za nove naložbe. Pri načrtovanju novih naložb upravljavci prenosnega omrežja ocenijo tržno povpraševanje.“

(8) Doda se člen 5a:

„Člen 5a

Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in postopkov upravljanja prezasedenosti glede objektov za skladiščenje in obratov za UZP

1. Udeležencem na trgu je na voljo največja možna zmogljivost skladišča in obrata za UZP ob upoštevanju celovitosti omrežja in njegovega obratovanja.

2. Upravljavci obratov za UZP in skladišč izvajajo in objavijo nediskriminatorne in pregledne mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti, ki:

(a) zagotavljajo ustrezne ekonomske signale za učinkovito in največjo možno izrabo zmogljivosti ter spodbujajo naložbe v novo infrastrukturo;

(b) so združljivi s tržnimi mehanizmi, ki vključujejo fizične trge (spot markets) in trgovalna vozlišča (trading hubs), hkrati pa so prožni in sposobni prilagoditve spreminjajočim se tržnim razmeram;

(c) so združljivi s priključenimi sistemi za dostop do omrežja.

3. Pogodbe o obratih za UZP in skladiščih vključujejo ukrepe za preprečevanje kopičenja zmogljivosti z upoštevanjem naslednjih načel, ki se uporabijo v primeru pogodbene prezasedenosti:

(a) upravljavec omrežja ponudi neuporabljene zmogljivosti obrata za UZP ali skladišča na primarnem trgu, v primeru zmogljivosti skladišč vsaj en dan vnaprej in kot prekinljivo zmogljivost;

(b) uporabniki obratov za UZP in skladišč, ki želijo ponovno prodati pogodbeno zmogljivost na sekundarnem trgu, imajo pravico to storiti.“

(9) Člen 6 se spremeni:

(a) Naslov se nadomesti z naslednjim:

„Zahteve po preglednosti glede upravljavcev prenosnega omrežja“

(b) odstavek 5 se črta;

(c) doda se odstavek 7:

„7. Upravljavci prenosnega omrežja objavijo predhodne in naknadne informacije o ponudbi in povpraševanju na podlagi napovedi in realiziranega pretoka v omrežje in iz omrežja. Raven podrobnosti objavljenih informacij odraža informacije, ki so na voljo upravljavcu prenosnega omrežja.

Upravljavci prenosnega omrežja objavijo sprejete ukrepe ter nastale stroške in prihodke za izravnavo omrežja.

Zadevni udeleženci na trgu upravljavcem prenosnega sistema zagotovijo podatke iz tega člena.“

(10) Vstavita se člena 6a in 6b:

„Člen 6a

Zahteve po preglednosti glede skladišč in obratov za UZP

1. Upravljavci skladišč in obratov za UZP objavijo podrobne informacije glede storitev, ki jih ponujajo, in glede relevantnih pogojev, ki jih uporabljajo, skupaj s tehničnimi

informacijami, ki jih uporabniki skladišč in obratov za UZP potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do skladišč in obratov za UZP.

2. Vsak upravljavec skladišč in obratov za UZP objavlja za ponujene storitve numerične informacije o pogodbenih in razpoložljivih zmogljivostih skladišč in obratov za UZP, in sicer redno in nepretrgano ter na uporabniku prijazen standardiziran način.

3. Upravljavci skladišč in obratov za UZP vedno razkrijejo informacije, zahtevane s to uredbo, na smiseln, količinsko jasen in zlahka dostopen način ter brez diskriminacije.

4. Vsi upravljavci skladišč in obratov za UZP objavijo količino plina v posameznem skladišču ali obratu za UZP, pritok in odtok ter razpoložljive zmogljivosti skladišč in obratov za UZP, tudi za obrate, ki so izvzeti iz dostopa tretjih strank. Te informacije sporočijo tudi upravljavcu prenosnega omrežja, ki jih objavi na zbirni ravni po sistemih ali podsistemih, opredeljenih v zadevnih točkah. Informacije je treba posodabljati najmanj vsak dan.

Člen 6b

Vodenje evidenc za upravljavce omrežja

„Upravljavci prenosnega omrežja, upravljavci skladišč in upravljavci obrata za UZP najmanj pet let hranijo nacionalnemu regulativnemu organu, nacionalnemu organu, pristojnemu za konkurenco, in Komisiji na razpolago vse informacije iz členov 6 in 6a ter dela 3 Priloge.“

(11) Člen 7 se spremeni:

(a) na koncu odstavka 1 se doda naslednji stavek: „Pravila za izravnavo temeljijo na trgu.“;

(b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Upravljavci prenosnega omrežja zagotovijo zadostne, pravočasne in zanesljive ‚on-line‘ informacije o stanju izravnave odstopanj uporabnika omrežja, da lahko uporabniki omrežja pravočasno sprejmejo ukrepe za izravnavo odstopanj.

Zagotovljene informacije odražajo informacije, ki so na voljo upravljavcu prenosnega omrežja in obračunsko obdobje, za katero se obračunajo odstopanja.

Zagotavljanje takšnih informacij je brezplačno.“

(c) Odstavki 4, 5 in 6 se črtajo.

(12) Člen 8 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 8

Trgovanje s pravicami do zmogljivosti

Vsak upravljavec prenosnega omrežja, skladišč ali obratov za UZP sprejme razumne ukrepe, da omogoči in spodbudi prosto trgovanje s pravicami do zmogljivosti. Vsak tak upravljavec razvije usklajene pogodbe o prenosu, obratih za UZP in skladiščih ter postopke na primarnem trgu z namenom spodbujati sekundarno trgovanje z zmogljivostmi in prizna prenos primarnih pravic do zmogljivosti, v primeru, da je o tem obveščen s strani uporabnikov omrežja.

Regulativne organe se obvesti o usklajenih pogodbah o prenosu, obratih za UZP in skladiščih ter postopkih.“

(13) Doda se člen 8a:

„Člen 8a

Maloprodajni trgi

Da bi spodbujali nastajanje dobro delujočih in preglednih čezmejnih maloprodajnih trgov na regionalni ravni in na ravni Skupnosti, države članice zagotovijo, da so vloge in odgovornosti upravljavcev prenosnega omrežja, upravljavcev distribucijskega omrežja, dobaviteljev, odjemalcev in po potrebi drugih udeležencev na trgu opredeljene glede na pogodbene dogovore, obveznosti do odjemalcev, izmenjavo podatkov ter pravil glede poravnave, lastništvo podatkov in odgovornost za merjenje porabe.

Ta pravila se objavijo. Namenjena so usklajevanju čezmejnega dostopa do odjemalcev, pregledujejo pa jih regulativni organi.“

(14) V členu 9 se odstavka 1 in 2 nadomestita z naslednjim:

„1. Če je to primerno, smernice za zagotavljanje najnižje ravni usklajenosti, potrebne za dosego cilja te uredbe, določijo:

(a) podrobnosti o storitvah za dostop tretjih strank v skladu s členoma 4 in 4a, vključno z vrsto in trajanjem storitev ter drugimi zahtevami glede le-teh;

(b) podrobnosti o načelih mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in uporabi postopkov za upravljanje prezasedenosti v primeru pogodbene prezasedenosti v skladu s členoma 5 in 5a;

(c) podrobnosti o zagotavljanju informacij in opredelitvi tehničnih informacij, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do omrežja, in opredelitvi vseh relevantnih točk za potrebe zahtev po preglednosti v skladu s členoma 6 in 6a, vključno z informacijami za objavo za vse relevantne točke in časovnim razporedom, po katerem se te informacije objavijo.

(d) podrobnosti o tarifni metodologiji v skladu s členom 3;

(e) podrobnosti o pravilih za izravnavo v skladu s členom 7;

(f) podrobnosti o postopkih na primarnem trgu za spodbujanje sekundarnega trgovanja z zmogljivostmi in prenosa primarnih pravic do zmogljivosti med uporabniki omrežja v skladu s členom 8;

(g) podrobnosti o zadevah v zvezi z maloprodajnim trgom iz člena 8a;

(h) podrobnosti o zadevah iz člena 2c(3).

2. Smernice o zadevah iz odstavka 1(a)–(c) so določene v Prilogi v povezavi z upravljavci prenosnega omrežja.

Komisija lahko spreminja smernice iz prvega pododstavka in sprejme smernice o zadevah iz odstavka 1. Navedeni ukrepi za spremembo nebistvenih elementov te uredbe z njeno dopolnitvijo se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 14(2).“

(15) V členu 14 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 5a(1) do (4) in člen 7 Sklepa 1999/468/ES ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.“

(16) točka (b) člena 16 se nadomesti z naslednjim:

„(b) povezovalne plinovode med državami članicami, obrate za UZP in skladišča ter znatna povečanja zmogljivosti obstoječe infrastrukture in spremembe takšne infrastrukture, ki omogočajo razvoj novih virov oskrbe s plinom, kakor je določeno v členu 22(1) in (2) Direktive 2003/55/ES, ki so izvzeti iz določb členov 7, 18, 19, 20 ali 25(2), (3) in (4) navedene direktive, dokler so izvzeti iz določb iz te točke, z izjemo člena 6a(4) te uredbe; ali“

(17) Priloga se spremeni:

(a) naslov točke 1 se nadomesti z naslednjim:

„Storitve za dostop tretjih strank, ki zadevajo upravljavce prenosnega omrežja“;

(b) naslov točke 2 se nadomesti z naslednjim:

„Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti, postopki upravljanja prezasedenosti, ki zadevajo upravljavce prenosnega omrežja, in njihova uporaba v primeru pogodbene prezasedenosti in“.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, […]

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*
[…]	*[…]*